

Vyjádření MFČR ke správě místního poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci v případě zavedení institutu minimálního základu dílčího poplatku.

V případě, že obec na svém území zavede místní poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, je v souladu s § 14 odst. 5 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“), povinna v obecně závazné vyhlášce zvolit jeden z dílčích základů tohoto poplatku. Podle § 10k odst. 1 zákona o místních poplatcích může být základem dílčího poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci za dílčí období hmotnost nebo objem odpadu odloženého z nemovité věci za toto dílčí období v kilogramech nebo litrech připadajícího na poplatníka, případně kapacita soustředovacích prostředků pro nemovitou věc na odpad za toto dílčí období v litrech připadající na poplatníka. V § 10k odst. 4 ve spojení s § 14 odst. 5 zákona o místních poplatcích je pak upravena možnost obce stanovit v obecně závazné vyhlášce minimální základ dílčího poplatku s tím, že může činit nejvýše 10 kg, pokud je základem hmotnost odpadu, nebo 60 l, pokud je základem objem odpadu nebo kapacita soustředovacích prostředků.

K zavedení minimálního základu dílčího poplatku důvodová zpráva k novele zákona o místních poplatcích (provedené zákonem č. 543/2020 Sb. kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností), uvádí, že minimální základ dílčího poplatku je nástrojem, který by měl obci sloužit zejména k omezení motivace poplatníka obcházet poplatkovou povinnost tím, že se bude zbavovat komunálního odpadu nežádoucím způsobem (černé skládky, spalování vlastními silami apod.). To znamená, že obce by měly ke stanovení minimálního základu dílčího poplatku přistupovat s rozmyslem a pouze v případech, kdy mají na základě svých praktických poznatků zjištěno, že na jejich území k takovému nežádoucímu jednání ve velké míře dochází. Princip „znečišťovatel platí“ předpokládá zodpovědnost poplatníků i plátců poplatku nakládat s odpadem zákonem stanoveným způsobem, tj. odkládat odpad z nemovité věci, nacházející se na území obce, která poplatek obecně závaznou vyhláškou zavedla, pouze na území této obce a jí stanoveným způsobem.

Zákon o místních poplatcích umožňuje obci určit minimální základ dílčího poplatku v případě kteréhokoli ze zvolených základů poplatku. Jestliže obec v obecně závazné vyhlášce určí minimální základ dílčího poplatku, je povinna v dílčím poplatkovém období platit poplatek nejméně v minimální výši každá osoba, která je poplatníkem podle § 10i zákona o místních poplatcích, a to bez ohledu na skutečnost, že odpad neprodukovala, popř. ho produkovala v nižší než minimální výši. Typickým příkladem je vlastník stavby pro rodinnou rekreaci využívané sezónně, který bude povinen hradit hmotnostní poplatek v minimální výši i za kalendářní měsíce, ve kterých odpad nebyl odkládán; nebo může jít o rodinný dům, ve kterém bydlí fyzické osoby, které neprodukují směsný komunální odpad (např. ani nepožádaly o nádobu na odpad). V případě, že obec stanoví kapacitní základ poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, nese odpovědnost za nasmlouvanou kapacitu soustředovacích prostředků plátce poplatku (společenství vlastníků jednotek nebo vlastník nemovité věci). Je-li v obecně závazné

vyhláše stanoven minimální základ dílčího poplatku, měl by plátce poplatku objednat kapacitu, která bude odpovídat množství produkovaného směsného komunálního odpadu a současně musí zohlednit i skutečnost, že byl obcí určen minimální základ dílčího poplatku.

V této souvislosti je dále třeba zdůraznit, že informace o hmotnosti či objemu odpadu, který byl v dílčím období odložen, se váže k nemovité věci, ze které byl odpad odložen, nikoli k jednotlivým poplatníkům, neboť není reálně možné, aby při každém jednotlivém odložení odpadu bylo zjišťováno, která konkrétní osoba odpad odložila a v jaké hmotnosti či objemu. Proto ani údaj o počtu poplatníků, kteří mají v jednotlivé nemovité věci bydliště, není údajem rozhodným pro stanovení hmotnostního poplatku podle § 14a odst. 1 písm. c) zákona o místních poplatcích, a to ani v případě, pokud obec zavedla minimální základ dílčího poplatku.

Správce daně je v rámci vyhledávací činnosti povinen zjišťovat a prověřovat skutečnosti rozhodné pro správné stanovení poplatkové povinnosti. Proto má-li důvodné pochybnosti o správnosti základu poplatku, nebo o výši stanoveného poplatku, měl by tyto své pochybnosti ve lhůtě pro stanovení poplatku prověřit. Za tím účelem může využít postupy podle daňového řádu, zejména místní šetření, vyžádání seznamu osob, které mají v nemovité věci bydliště, předvolání plátce poplatku, postup k odstranění pochybností, příp. provedení daňové kontroly.

Ministerstvo financí České republiky (2025)

PID: MFCRFXSQMC

Č. j.: MF-42193/2025/3903-3